

ФУНКЦІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Кравець Світлана Григорівна

Інститут професійно-технічної освіти, м. Київ

sveta.kindz@mail.ru

ORCID: 0000-0001-6259-0067

Інформаційно-комунікаційні технології охопили весь світ, усе більше визначають долю людей і народів. По-суті, формується світове мережне суспільство. Людина має бути готовою до життя й успішної діяльності у такому суспільстві, тобто бути «мережною людиною», – йдеться у доповіді В. Г. Кременя «Освіта, особистість і соціальний поступ» [1].

Освіта сучасності активно реалізовує усі можливі засоби і технології у процесі професійної підготовки, наближаючи результати навчання до таких, які б забезпечили належний рівень сформованості «мережних» знань й умінь майбутніх кваліфікованих робітників.

Однак, діючий й до сьогодні «предметоцентризм» у навчанні, підпорядкування навчальних програм формуванню визначених Державним стандартом професійної освіти «повинних» знань й умінь випускника, з однієї сторони, – теоретично можуть забезпечити розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності, а з іншої, – є тими чинниками, що гальмують розвиток здатності особистості бути самостійним і відповідальним суб'єктом сучасного інформаційно-комунікаційного середовища.

Для часткового розв'язання означеної проблеми на загальнодержавному рівні у Концепції розвитку дистанційного навчання в Україні, Національній доктрині розвитку освіти в Україні в XXI ст. наголошується про необхідність впровадження дистанційного навчання, що уможливорює: для навчального закладу – якісну заміну традиційних форм навчання чи поєднання класичних способів підготовки учнів із величезним спектром сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; для учня – формування уміння вчитися впродовж усього життя, саморозвиток й особистісне самодостатнє становлення.

У цьому контексті потенціал технологій дистанційного навчання дає змогу педагогам поглиблювати зміст, розширювати методи, форми навчання, диференціювати й індивідуалізувати навчання учнів, випереджуючи стандартизований зміст професійної підготовки кваліфікованих робітників з орієнтацією на соціокультурний контекст або соціальну ситуацію професійного розвитку.

Форми дистанційного навчання передбачають побудову різних моделей організації професійної підготовки: від самостійної роботи учнів – до спільної взаємодії суб'єктів педагогічного процесу у площині електронних платформ. За будь-яких способів навчання у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників незмінною є єдина мета – створити в освітньому

середовищі оптимальні умови для опанування тими, хто навчається, необхідним набором компетентностей для здійснення якісної професійної діяльності.

Таким чином, спрямовуючою функцією дистанційного навчання є організаційна, що налаштовує учасників на роботу щодо опрацювання, осмислення, за необхідності передачі й, в кінцевому результаті, – оволодіння знаннями, що надані інформаційним ресурсом. Такі міркування зумовлюють виокремлення наступної функції дистанційного навчання – навчально-пізнавальної.

Набуття «медійних», «мережних» умінь сприяють становленню учня як повноправного суб'єкта інформаційно-комунікаційного середовища. Представлення, передача, збереження та оброблення навчального матеріалу, що реалізується за допомогою інформаційних та телекомунікаційних засобів і сервісів [3, с. 30-31], уміння реалізовувати безпосередню спільну діяльність в електронному середовищі, узгодження дій, здатність працювати з інформаційними й навчальними ресурсами, володіння методами, способами й засобами отримання, збереження, структурування й оброблення інформації – визначають зміст комунікації, як одного із дескрипторів Національної рамки кваліфікацій [2]. Йдеться про те, що технології дистанційного навчання забезпечують й комунікаційну функцію у системі професійної підготовки кваліфікованих робітників.

Технологічні можливості дистанційного навчання передбачають самостійну роботу учнів, що, у свою чергу, за сприятливих обставин, може забезпечити формування таких дескрипторів інтегральної компетентності як автономність і відповідальність – здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності [2]. Самостійне оволодіння учнями програмним матеріалом чи пошук нової інформації для задоволення пізнавальних потреб у підсумку зводяться до контролю чи самоконтролю навчально-пізнавальних дій, тобто реалізується діагностична функція дистанційного навчання.

У процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників кожна із функцій дистанційного навчання окремо не може забезпечити бажаний результат. У такому разі необхідним є поєднання усіх функцій у системі готових продуктів – навчальних курсів, які сьогодні пропонуються зарубіжними й вітчизняними електронними платформами, в тому числі й Центром дистанційного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Навчальні курси орієнтовані на конкретний результат й підготовлені для певної цільової групи. Організаційна функція дистанційного навчання у межах конкретної програми представлена вступом до курсу, характеристикою змісту, вимогами до результатів тощо. Навчально-пізнавальна функція декомпозиціюється у тематичних підрозділах, що містять інформаційно-навчальні матеріали загального чи спеціального змісту у вигляді модулів, текстів, аудіо (відео)-ресурсів, гіперпосилань тощо. Рівень опанування змістом навчальних курсів в електронному середовищі й способи

продуктивної передачі й відтворення отриманих знань з конкретної теми при спільній діяльності в інформаційному просторі є результатом комунікаційної функції дистанційного навчання. Тематичні блоки чи модулі у структурі дистанційних курсів містять дидактичні матеріали для контролю й самоконтролю, таким чином, діагностична функція дає змогу тому, хто навчається, виявити ефективність попередніх етапів навчання й, за необхідності, повторно й конфіденційно самовдосконалюватись.

Отже, впровадження технологій дистанційного навчання у процес професійної підготовки кваліфікованих робітників має здійснюватися на основі комплексної комбінації організаційної, навчально-пізнавальної, комунікаційної й діагностичної функцій, багатоваріантність яких сприяє проектуванню спільних й індивідуальних освітніх траєкторій як у системі професійної підготовки кваліфікованих робітників, так і у навчанні впродовж життя, розширює функції освіти з метою формування компетентного й «мережного» майбутнього кваліфікованого робітника, здатного самореалізуватися у глобальному просторі.

Список використаних джерел

1. Кремень В. Г. Освіта, особистість і соціальний поступ / В. Г. Кремень // Доповідь на VI Українсько-польському форумі «Освіта для сучасності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/777/>.

2. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України № 1341 від 23 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>. – Загол. з екрану.

3. Ягупов В. В. Суб'єктність учнів як основна детермінанта дистанційного навчання в системі професійно-технічної освіти / В. В. Ягупов // Наук. вісник Ін-ту проф.-тех. освіти НАПН України. Професійна педагогіка : зб. наук. праць : Вип. 11 / Інст-т проф.-тех. освіти НАПН України ; [Ред. кол. : В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – К. : Міленіум, 2016. – с. 29-37.